

01/07/2024

077-5006206

ת. 052-6885006

המלחמה על החפות לאחר ההרשעה - זכות עיון בחומר חקירה לצורך הגשת בקשה למשפט חוזר

האם הרשעה בפלילים זהו סוף הפסוק? האם נאשם שהורשע זכאי לעתור לקבלת חומרי חקירה וראיות נוספות לצורך הגשת בקשה למשפט חוזר? האם גופת קורבן מהווה חומר חקירה? עו"ד אסף דוק מסביר.

פסק הדין בש"פ 3303/14 בר יוסף נ' מדינת ישראל, פתח הזדמנות מיוחדת לנאשמים לעתור לשם קבלת חומרי חקירה חדשים וראיות נוספות הנדרשות להוכחת חפותם. פסק הדין עוסק בנאשם שהורשע ברצח ובמסגרת בקשתו למשפט חוזר ביקש לעיין בדגימות DNA שנלקחו לקורבן הרצח. בית המשפט העליון מתיר את נטילת הדגימות תוך שהוא מרחיב את זכות העיון בחומרי חקירה וקובע שהיא משתרעת גם על עריכת בדיקה בשרידי גופה שנשמרו, קרי שגופה קורבן הוא חומר חקירה לכל דבר. למעשה כבוד השופט ד' ברק-ארז קובעת באותו פסק דין כי אדם הטוען להרשעת שווא זכאי לקבל חומרי חקירה נוספים לשם הגשת בקשה למשפט חוזר בהתאם לכללים שיפורטו בהמשך.

מתי תתאפשר קבלת חומרי חקירה חדשים לצורך בחינת הגשת בקשה למשפט חוזר?

בית המשפט העליון קבע מספר כללים לפיהם יהיה ניתן לבחון קבלת חומרי חקירה לשם הוכחת חפותו של אדם שהורשע ואלו הם:

- יש לבחון את השאלה האם הנאשם נמנע במכוון או בשל חוסר מודעות מליזום את הבדיקה המבוקשת בזמן ניהול המשפט.
- יש לבדוק את הסיכויים שהבדיקה תוביל לשינוי כלשהו בתוצאות המשפט.
- יש להבדיל בין אדם שהורשע הטוען לחפות מוחלטת לבין טענה בדבר אשמה פחותה. ישנה חשיבות כפולה בבירור טענת החפות המלאה שכן במידה ומדובר בחף מפשע, יש למצוא את העברין המסתובב חופשי ולתקן את העוול שנגרם לנאשם.
- יש לבחון את סוגיית העלויות, לא רק מן הפן הכספי, הכרוכות בביצוע הבדיקה, וכיצד הדבר עשוי להשפיע על קרבן העבירה ועל משפחתו.
- יש לבדוק את דחיפות הבדיקה בשל החשש לשינוי נסיבות שעשויות למנוע את היכולת לבצעה, כמו השמדת ראיות.
- לאחר בירור הדברים ושקלול הנסיבות, במידה ובית המשפט העליון ייעתר לבקשת המורשע, המדינה תחויב לבצע את הבדיקה כנדרש.

בפסק הדין דנן, הורשע המבקש ברצח אשתו לפי סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין ב-15 ליולי בשנת 2008 (תפ"ח 1069/07) ונדון למאסר עולם. לפי עובדות כתב האישום באמצע יוני בשנת 2007 שרר יוכוח בין המבקש לבין המנוחה, לאחר תקופה ממושכת של יחסים מתוחים ביניהם, שעיקרם ביחס הטיפול בתינוקם. במהלך הלילה, המנוחה ניגשה לטפל בתינוקם לאחר מספר פעמים שעשתה זאת לפני כן, תוך שהיא מתלוננת כי היא אינה יכולה לישון. בתגובה, נטל המבקש סדין באמצעותו סתם בידו את פיה ובידו האחרת אחז בגרונה עד שנחנקה למוות. את גופתה העביר למכולה בסמוך לביתם, לקחת את ילדיהם ונמלט מהמקום. בהמשך הוא סיפר את שאירע לחברו שהינו קצין במשטרה. בדו"ח נתיחה לאחר המוות נקבע כי מותה נגרם על ידי חנק בעקבות לחץ על פניה וצווארה, וקרוב לוודאי שהתבצע באמצעות כפות ידיים. בפועל לא כל הבדיקות שהיו אמורות להיעשות נעשו כמו גם הבדיקה הבוחנת

01/07/2024

077-5006206

052-6885006

את מאפייני הרקמות מבלי שהוברה מדוע.

המבקש טען כי המקרה דנן הינה תאונה טראגית שנגרמה מרגע של איבוד עשתונות בו ניסה למנוע מהמנוחה לצעוק עליו במהלך הוויכוח ששרר ביניהם בנוגע לטיפול בתינוקם. אומנם בית המשפט דחה את גרסתו וקבע כי במעשיו התקיימו כלל היסודות בעבירת רצח; ההחלטה להמית שהתגבשה באופן ספונטני בעת שהתינוק החל לבכות תוך תלונותיה של המנוחה, ההכנה למעשה ההמתה שהתבטאה בנטילת הסדין וכריכתו סביב צווארה והעדר קנטור מצד המנוחה כלפי המבקש ותינוקם.

המבקש טוען כי לבדיקה ההיסטולוגית חשיבות מכרעת לנוכח הקביעה כי המנוחה נפטרה כתוצאה מחנק. הבדיקה עשויה לקבוע את המועד המדויק בו החבלות נגרמו, לגביהן בית המשפט קבע כי הן אירעו במהלך מאבק שהתנהל בין המבקש למנוחה. כמו כן, הבדיקה עשויה להשפיע על האפשרות להוכיח כי המוות נגרם כתוצאה מלחץ רגעי, עובדה בה יש הכוח להראות שלא הייתה בכוונתו להמית. המבקש טוען כי הבדיקה היא פשוטה וזולה ואין בה פגיעה בכבודה של המנוחה שכן היא מתבצעת תוך שימוש בדגימות שכבר נלקחו מהגופה. עוד טוען המבקש כי באמצעות הבדיקה ניתן יהיה להוכיח כי הדימומים בצווארה יהיה אפשר לייחס ליחסי המין שקיים עמה מוקדם יותר בליל האירוע (שכן במהלכם נהג ללחוץ על צווארה), עובדה שנטענה על ידו בחקירתו במשטרה. כלל הטענות הן קריטיות לשאלת הרשעתו ברצח.

בדיון והכרעה נאמר כי הבקשה מעוררת את השאלה הקריטית והחשובה הנוגעת לזכות העיון בחומרי החקירה לשם הגשת בקשה למשפט חוזר. נקבע כי זכות זו אמורה להיות מוגבלת בהתאם לעקרונות סופיות הדיון אשר מגן על זכויותיהם של נפגעי העבירה, על יעילות ההליך המשפטי ועל הוודאות המשפטית. משפט חוזר מהווה חריג לעקרון כאמור. יחד עם זאת יש לדון בה כדי למנוע הרשעות שווא. לאחר דיון בכלל השיקולים הוחלט לקבל את הבקשה בשל העובדה שמדובר בבדיקה זולה ופשוטה, ובשל הסבירות שהדגימות ייקברו בקרוב וכך לא תהיינה אפשרות לערוך כלל את הבדיקה כאמור שהינה בעלת פוטנציאל לקבלת בקשה למשפט חוזר מבחינת המבקש.

הגשת עתירה לצורך קבלת חומרי חקירה נוספים לצורך משפט חוזר

פסק הדין שנסקר במאמר הנוכחי פתח הזדמנות ייחודית בידי נאשמים לעתור לשם קבלת חומרי חקירה חדשים בכדי להוכיח את חפותם. בידי הנאשמים כלי באמצעותו ניתן להוכיח את טענותיהם ובתקווה להוביל לשחרורם. אומנם, יש לעגן בחוק את החובה לשמור על הראיות שנאספו במהלך ניהול המשפט בידי הפרקליטות והמשטרה בכדי למלא את הזכות כאמור. במידה והורשעת בפלילים על לא עוול בכפך וברצונך לעתור לצורך קבלת חומרי חקירה חדשים לשם הגשת משפט חוזר כדאי שתיוועץ עם עורך דין פלילי המומחה בתחום שיפעל למען זכויותיך, למען זיכויך מאשמה וייצג אותך במקצועיות ובמיומנות. משרדנו עוסק בייצוג נאשמים בפלילים מזה תקופה ארוכה ושומר נאמנה על הזכויות והאינטרסים שלהם תוך לחימה עיקשת, רציפה ובלתי מתפשרת בגורמים השונים עד לכיבוש היעד לשביעות רצונם. במידה ואתה שוקל להגיש בקשה למשפט חוזר פנה להתייעצות עימנו בטלפון **052-6885006** או השאר פרטים ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.